

Становище

За дисертацията на Александра Миланова

„Франсоа Пуквил и всекидневието на Балканите, крайт на XVIII – началото на XIX в.“

Дисертационният труд на Александра Миланова е посветен на една тема, която досега всъщност не е била особено добре разработена в европейската и световната историография – става дума за оценката на трудовете на Франсоа Пуквил в тяхната цялост и то не само от гледна точка на тяхното информационно съдържание, но и през призмата на позиционирането им като „политическо послание“ през първата трета на XIX в. Парадоксът е, че Пуквил е познат и много цитиран автор, но сериозни, обобщаващи съчинения, посветени на неговото цялостно творчество засега няма. В този смисъл самата дисертационна тема има сериозен приносен заряд и е похвално, че г-жа Миланова е имала смелостта да навлезе в една „историографска ничия земя“, ако може да се използва една подобна метафора.

Структурата на дисертация е убедителна, логично формулирани са и заглавията на отделните раздели. В уводната част докторантката запознава читателите с изворовата база, на която стъпва изследването, разгледани са историографските проблеми, свързани с темата, направен е анализ на теоретичната литература, посветена на всекидневието като исторически феномен. Колежката Миланова очертава достатъчно ясно целта на своята дисертация, като отбелязва етапите, чрез които ще може да се изясни връзката между двете всекидневия – това, което Пуквил описва, като наблюдава другите, и онова, което Пуквил лично преживява. И, разбира се, да се очертаят политическите послания, които присъстват в разказа и които имат много важна роля за „настройването“ на европейското обществено мнение на филелинска вълна по време на Гръцкото въстание през 20-те години на XIX в.

Научният принос на дисертацията освен в самата тема като постановка на проблема трябва да се търси в подробния анализ на творчеството на Пуквил, във включването в научен оборот на някои непубликувани и неизползвани от други автори лични документи от френските архиви, където Александра Миланова е имала възможност да работи. Докторантката освен това достатъчно убедително съумява да разкрие „политическите послания“ на френския автор, както и да констатира неговата постепенна еволюция от относително проосмански настроен просветен човек до ярък противник на „турската власт“ и безкомпромисен поддръжник на идеята за политическото освобождение на Гърция. Текстът е написан на много хубав български език и се чете с лекота, няма никакви проблеми от гледна точка на правописа и пунктуацията.

Основните тези, които Александра Миланова формулира като резултат от своите продължителни и упорити изследователски усилия, звучат интригуващо и са убедителни, а това е несъмнен знак, че авторката познава много добре своята тема и има способността за задълбочен самостоятелен анализ.

Както е добре известно, към всеки дисертационен труд могат да се отправят критични бележки и в този смисъл текстът, представен от Александра Миланова, не е изключение. Би могло например докторантката да се опита да позиционира по-ясно „информационната стойност“ на съчиненията на Пуквил в сравнение, да кажем, с други описания на Балканите от предходните десетилетия. Би могло да се помисли за някакъв вид верифициране на едно или друго интересно сведение. Друг е въпросът, разбира се, доколко едно подобно разширяване на изследователското „ветрило“ би променило основните тези, до които г-жа Миланова достига.

В заключение бих искал да обобщя, че горните коментари не променят по никакъв начин положителното ми впечатление от представената дисертация, която съдържа несъмнен научен принос и представлява една важна стъпка по пътя на цялостното осмисляне на творчеството на Франсоа Пуквил, а оттук и на допълнително осветляване на балканската история от края на XVIII и началото на XIX в. В този смисъл смятам, че на дисертацията на Александра Миланова има необходимите качества, за да заслужи образователната и научната степен „доктор“.

София, 26 юни 2016 г.

С уважение:

Иван Първев